

- Левка Жабко-Потаповича). *Пам'ятки: Археографічний щорічник*. К., 2007. Вип. 7.
5. Жабко-Потапович Л. Христове світло в Україні. Чикаго, 1991. 173 с.
 6. Жабко-Потапович Л. Життя Церкви. Історичний нарис. Накладом Християнського Видавництва «Дорога Правди». Вінніпег. Чикаго. 1977. 93 с.
 7. Маркус В. Домашовець Григорій. *Енциклопедія української діаспори*. Гол. ред. В. Маркус. Нью-Йорк – Чикаго, 2009. Кн. 1. с. 252.
 8. Українська діаспора: літературні постаті, твори, біобібліографічні відомості. Упорядкування В. Просалової. Донецьк: Східний видавничий дім, 2012. 516 с.
 9. Коваленко Л. Облако свидетелей Христовых. Сакраменто, 1996. 381 с.
 10. Домашовець Г. Короткий нарис загальної історії церкви християн баптистів. Б. м., 1936. 58 с.
 11. Домашовець Г. Український Євангельський Рух. *Всеукраїнський Громадський Релігійний Збірник*, кн. II, На Чужині, 1948, с.24-34.
 12. Домашовець Г. Нарис історії української євангельсько-баптистської церкви. Торонто, 1967. 596 с.

УДК: 930.1:323.37(477)"1920/1933"

Дмитро ЛИСЕНКО,
аспірант спеціальності 032 Історія та археологія, Херсонський державний
університет, м. Івано-Франківськ,
науковий керівник: Водотика С.Г., д.іст.н., професор

МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ КОМІТЕТІВ НЕЗАМОЖНИХ СЕЛЯН

***Анотація.** Стаття присвячена методологічним підходам до вивчення історії Комітетів незаможних селян (КНС) в Україні у 1920–1930-х роках. Розглянуто основні джерела дослідження, включаючи архівні*

матеріали, усні історії та статистичні дані. Проаналізовано застосування історико-генетичного, порівняльного та соціально-економічного методів для глибшого розуміння діяльності КНС, їхнього впливу на процеси колективізації та соціальної мобільності селянства. Наголошено на важливості міждисциплінарного підходу для об'єктивної оцінки ролі КНС у трансформації українського села.

Ключові слова: *Нова концепція, Комітети незаможних селян, методологія дослідження, історичний аналіз, колективізація, соціально-економічні трансформації.*

Методологія вивчення історії Комітетів незаможних селян є важливим аспектом дослідження соціально-економічних та політичних трансформацій в Україні у 1920–1930-х роках. Використання комплексного підходу, що поєднує різні методи та джерела, дозволяє глибше зрозуміти роль і вплив цих організацій на сільське населення та державну політику. Основу для вивчення діяльності КНС становлять архівні матеріали, зокрема документи державних архівів, офіційні постанови, циркуляри, анкети та автобіографії членів комітетів. Ці джерела відображають різні аспекти функціонування КНС, включаючи їхню роль у реалізації радянської політики, участь у колективізації та репресивних заходах проти куркульства.

При аналізі історії КНС доцільно застосовувати такі методи: історико-генетичний метод дозволяє простежити процеси виникнення та розвитку КНС, виявити причинно-наслідкові зв'язки між подіями; історико-порівняльний метод сприяє зіставленню діяльності КНС у різних регіонах України, що допомагає виявити загальні тенденції та регіональні особливості; соціально-економічний аналіз дає змогу оцінити вплив КНС на соціальну структуру села, економічні зміни та рівень життя селян; культурно-антропологічний підхід допомагає зрозуміти зміни в культурі та світогляді селян під впливом діяльності КНС [4].

Сьогоднішнє дослідження діяльності КНС в контексті суцільної колективізації ґрунтується на багатфакторному аналізі, що поєднує політичні, соціально-економічні та культурні аспекти [5]. Дослідники розглядають КНС як інструмент радянської влади, який сприяв примусовому об'єднанню селян у колгоспи, розкуркуленню та зміні традиційного аграрного укладу. Особлива увага приділяється локальним особливостям впровадження колективізації, спротиву селян та трансформації суспільної структури села. Використання міждисциплінарного підходу та нових джерел, зокрема усних свідчень, дозволяє переосмислити вплив КНС на процеси, що відбувалися в українському селі в 1920–1930-х роках.

Сучасна концепція вивчення історії Комітетів незаможних селян і Голодомору базується на комплексному підході, що враховує не лише політичні та соціально-економічні аспекти, але й індивідуальні та колективні траєкторії життя селянства. Дослідження акцентують увагу на ролі КНС у впровадженні радянської політики колективізації, розкуркулення та репресій, що стали передумовами масового голоду 1932–1933 років. Особлива увага приділяється аналізу місцевих ініціатив, регіональних відмінностей і свідчень очевидців, що дозволяє переосмислити історичні наративи та виявити нові закономірності в соціальних трансформаціях того періоду [2] [3].

Дослідження КНС має тривалу історіографію. У радянський період діяльність комітетів висвітлювалася переважно в позитивному ключі, акцентуючи їхню роль у соціалістичних перетвореннях на селі. Зокрема, праці Загорського П.С. та Стояна П.К. "Нариси історії комітетів незаможних селян" (1960) на основі широкої джерельної бази подають загальний аналіз діяльності КНС у формі історичного нарису [1]. У пострадянський період з'явилися дослідження, які критично переосмислюють роль КНС, враховуючи сучасні підходи та нові архівні матеріали. Зокрема,

аналізується їхній внесок у процеси колективізації та репресій проти заможних селян.

Значний інтерес у дослідженні діяльності КНС викликають спогади сучасників тих подій, які дозволяють краще зрозуміти настрої партійних ідеологів, їхнє ставлення до селянства, реальні та міфічні наслідки функціонування комнезамів [6]. Важливим аспектом є також аналіз статистичних даних, що відображають масштаби репресій, перерозподілу землі та рівень залучення селян до роботи в комітетах. Використання міждисциплінарного підходу, що включає економічний, соціологічний та психологічний аналіз, дає змогу отримати всебічну картину історичного процесу. Подальші дослідження у цій галузі можуть допомогти розкрити нові аспекти впливу КНС на суспільні трансформації та оцінити їхню роль у контексті загальної історії України першої половини XX століття.

Комплексне використання різних методів та джерел є ключовим для об'єктивного вивчення історії Комітетів незаможних селян. Такий підхід дозволяє не лише відтворити хронологію подій, але й глибше зрозуміти соціально-економічні та культурні процеси, що відбувалися в українському селі в період діяльності КНС.

Список використаних джерел

1. Березовчук М.Д., Загорський П.С. і Стоян П.К. Нариси історії комітетів незаможних селян. К., 1960. // Український історичний журнал. - 1961. - № 2. - С. 132-135.
2. Голодний мор 1932–1933 років на Кіровоградщині. Мовою архівних документів. Збірник документів і матеріалів. — Кіровоград: ДАКО, 2008. — 398 с.
3. Гудзь В. М. Початковий етап дослідження історії Голодомору в Україні. Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія Історичні науки / ред. кол.: І. Д. Пасічник, В. В. Трофимович, А.І. Смирнов та ін. Острог : Вид. НУ Острозька академія, 2014. Вип. 22. С. 234–246.

4. Калакура Я. Методологія історіографічного дослідження (В.Масненко) / Я. Калакура // Український історичний журнал. - 2019. - № 2. - С. 212
5. Колективізація і голод на Україні: 1929-1933. Збірник матеріалів і документів. АН України. Інститут історії України та ін.: Упоряд.: Г. М. Михайличенко, Є. П. Шаталіна; Відп. ред.: Кульчицький С. В. - Київ: Наукова думка, 1992. — 736 с.
6. Опора партії на селі. Спогади активних учасників комітетів незаможних селян України упоряд.: М.Д. Березовчук, Т.М. Колішер, П.К. Стоян, В.В. Сухарєв. Київ,: Видавництво політичної літератури України, 1971, 315 с.

УДК 902:004:930.1"20"

Сергій МАКРУШИН,

здобувач 4 курсу першого (бакалаврського) РВО спеціальності 032 Історія та археологія Херсонського державного університету, м. Івано-Франківськ, науковий керівник: Михайленко Г.М., к.іст.н., доцентка

ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОГРЕСУ НА АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ХХІ СТ.

***Анотація.** У статті розглянуто трансформацію археологічної науки під впливом технологічного прогресу у ХХІ столітті. Проаналізовано використання супутникових технологій, методів 3D-моделювання, дистанційного зондування, геофізичних приладів, а також досягнень у сфері генетики та ізотопного аналізу. Окрему увагу приділено ролі цифрових технологій у фіксації та обробці археологічної інформації. Підкреслено міждисциплінарний характер сучасних археологічних досліджень та необхідність адаптації до нових технічних реалій.*